

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici se dau cate cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare cate 7 cr., la a dou'a si a trei'a cate 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 50.

— Sibiu, Sambata 26/8 Iuliu. —

1882.

Abonamentu nou

la

„Observatoriulu“

pe semestru alu 2-lea din anulu alu V-lea, carele se incepe din 1/13 Iuliu 1882 si ese regulatu de doue-ori pe septemana, in unele casuri si cu suplemente.

Pretiu este insemnatu de asupra si alaturea cu titulu, adeca inlaintrulu monarchiei pe 6 luni 4 fl. v. a., pe 12 luni 8 fl. v. a. In Romani'a totu numai cu 8 fl. pe anu, daca se prenumera directu la post'a Romaniei. In afara de monarchia 11 franci pe 6 luni, 22 franci pe 12 luni.

Espeditiunea prin posta e cu atatu mai regulata, cu catu liniile posteloru se inmultiescu pe fiecare anu in tote regiunile si directiunile, spre mare comoditate a publiculu.

Ori-ce reclamatiune se se faca celu multu in optu dile, spre a se implini in regula.

Fiindu-ca nu ne convine a tipari prea multe exemplarie de prisosu, rogamu pe domni abonati, ca se binevoiesca a'si innoi prenumeratiunea catu se pote mai curendu si cu atatu mai virtosu acum, in acesta epoca agitata forte, atatu in tierra la noi, catu si in afara.

Celu mai usioru modu a prenumera este prin mandate (asemnatiuni, blanquette) postali. Dara adresele se fia scrise exactu pe cuponulu blanquettei, in dosu. A se adressa de a dreptulu catra redactiune: Sibiu, Piat'a mica 27.

Din scrierile lui Ioanu Eliadu Radulescu.

Censura.

Abusulu tiparului, libertatea tiparului.

Censur'a si abusulu tiparului sunt doue contraste cu forma o diada sau dualitate monstruosa; intre acesti doi termini, nu e insofire, nu e simpatie spre a crea ceva, ca in dilele corelative si simpatice.

Insofiera loru e spre a distruge, insofiera loru e mai sinistra de catu a doi lupi ce pleca si vinu a se disputa pe aceasi vaca. Omulu nu se pote insofi nici cu unulu, nici cu altulu, nici cu amendo; omulu cata a da in capulu si unui si altui spre a mantui victim'a.

Victim'a intre censura si licentia sau abusulu tiparului este libertatea tiparului. Incerarea nostra aci este de a combate si pe una si pe alta, de a mantui libertatea, ver'a libertatea tiparului.

Acesti doi lupi, unulu indracitu si altulu turbatu, se punu a ucide tiparulu; si pe ruinele lui apoi au a se disputa, a se bate, a se manca, pana ce va definitia unulu pe altulu, si va remanea unulu domnu peste osemintele libertatii.

Ve este scumpa libertatea, romani? sunteti sinceri candu invocati acestu nume? Armati-ve cu armele sciintiei si moralei in contra acestoru doi neimpacati lupi; la capu repediti-ve loviturile morali, se nu ve scape inemicii si se mantuiti libertatea vostra.

Am disu airea, ca despotismulu pretutinden face a se nasce revolutiunile; ca-ci unde este impilare, acolo si gemetu, acolo si protestatiuni.

Revoluti'a este tipetulu spontanu in contra despotiloru; si acestia n'aru mai exista dupa revolutia, daca anarchi'a n'ar veni in ajutorulu loru, luandu-le loculu.

Censur'a era este despotismulu, impilarea tiparului; si dupa desfiintarea censurei tiparulu ar fi liberu si amu pute a ne folosi de binefacerile lui nemarginite, daca n'ar veni in ajutorulu censurei destronate, libertinagiulu, desfreulu, abusulu tiparului spre a domina in loculu ei si a'i restabili din nouu scaunulu de feru.

Tiparulu este o machina, unu instrumentu ca si tunulu, ce da si in tiranu, si in populu, dupa vocea care comanda si dupa man'a care ii da focu.

Tiparulu este o machina ca si aratulu, ce pote trage sulculu sau brad'a, si in tierin'a fecunda, si prin mijloculu cetatiloru luate cu asaltu si incendiate.

Tiparulu este o machina ca si cele aplicate la nave si la drumurile ferate; condusa locomotiv'a de minte cunosctore si de mana experta, apropia distantiile si iutiesce mersulu progresulu; condusa inse de mana inexperta, produce catastrofe.

A confisca machinele sau a le aresta miscarea, este unu despotismu; a le da inse pe maini in-experte conduse de capete smintite seu necunosctore, este ce-va mai multu de catu despotismulu; este a expune capitaluri si vietie a mii de omeni; este a intardia progresulu cu secolu, este o rafinatia mai multu de catu diabolica; este iesuitismulu ajunsu in culmea lui.

Despotismulu tine popoliu in locu; anarchi'a ii reimpinge inapoi.

Censur'a acopere luminele; abusulu tiparului le stinge, una intardia mersulu progresulu, altulu ilu inapoiadia; ca-ci una tine popoliu in adormire si altulu destapta mintile indemnandu-le la destructia.

Censur'a dar e unu reu; desfreulu sau abusulu tiparului este unu reu si mai mare; este unu indoitu reu; pentru ca sunt doi lupi asupra aceliasi vace; pentru ca fara abusulu tiparului, censur'a ar fi fostu de multu desfiintata. Abusulu tiparului, da din nou viatia censurei incuviintandu-i existintia.

Ca se scapamu de censura, cata se ne ferimu mai anteu de abusulu, de desfreulu tiparului; precum, ca se scapamu de tirania, cata se ne ferimu de anarchia.

Unde e anarchia acolo si abusulu de tiparu; si unde e abusu de tiparu, acolo nu e guvern, ci anarchia. Numai stapanirile anarchice incuviintiedia si suferu abusulu tiparului, ca se pota ave cuventu de a deveni stapanire monarchica, satrapie, pasialicu, Han-tatarie. — Uitati-ve, in susu si in josu, romaniloru, si luati a minte la cate ve dicu. Suntemu in prediu'a unui jugu de feru preparatu de abusulu tiparului, si incuragiatu de filii despotismului.

Scimu cu totii ce este censur'a, pentru ca cu totii amu gemutu sub man'a ei de feru, pentru ca cu totii amu strigatu ca unu singuru omu la 1848 in contra ei.

Anse ce amu cerutu atunci? ce au cerutu de atunci inca toti Romanii necontentu? ca se scapamu adeca de densa si se cademu subtu jugulu de mii de ori mai horibilu si mai impilatoru alu abusului tiparului? ca se avemu in locu de unu tiranu decentu, mii de tirani cu totii filii ai pecatului si ai coruptiunii?

Nimeni n'a doritu anarchi'a candu a strigatu asupra tiraniei; nimeni n'a doritu abusulu tiparului candu a strigatu asupra censurei.

Censur'a astupa gur'a barbatiloru luminati si onesti; abusulu tiparului deschide gur'a ignorantiloru si tutoloru scleratiloru spre a incurca situati'a, a turbura mintile ca se putemu fi venati de venatorii de din afara ca pescii in apa turbure.

Censur'a acopere lumin'a si nu lasa a se cunosce adeverulu; abusulu tiparului descata din fundulu tartarului minciun'a, calomni'a, asuprirea, demonulu urei si alu invidiei, discordi'a intre familii, guer'a civile, batjocur'a celor mai sacre societati, orbirea mintiloru.

Censur'a acopere lumin'a, abusulu tiparului aduce intuneculu. Censur'a e domna, abusulu tiparului este servitorulu, ministrulu ei celu mai indemanaticu si mai potentu. In monstruosulu loru amoru censur'a nasce licentia, si acesta renasce censur'a. Una nascendu din cealalta, indata isi devora pe nascetorea sa: insusi din concepti'a sa isi devora pantecele unde s'a conceputu.

Scimu ce este censur'a; veduramu si ce este licentia sau desfreulu tiparului; ce este inse libertatea, ver'a libertate a tiparului?

Ver'a libertate a tiparului este victim'a intre aceste doue contraste extreme.

Censur'a acopere lumin'a — licentia tiparului o stinge.

Libertatea tiparului produce si intretine lumin'a.

Censur'a acopere adeverulu — licentia tiparului proclama minciun'a.

Libertatea tiparului invederedia adeverulu.

Censur'a e stationara, — licentia tiparului retrogada.

Libertatea tiparului e progresista.

Censur'a adorme. — Licentia ucide; libertatea vivifica.

Censur'a abrutisa, — licentia distruge; libertatea creadia.

Censur'a e inventi'a diavolului, — licentia e inventi'a iesuitismului.

Libertatea e atributulu lui Dumnezeu.

Libertatea tiparului dar destapta mintile adormite spre creare, invederedia adeverulu spre mantuire, incuragia virtutea, combate viciulu, adora justiti'a, fulgera nelegiurea, face a se bucura dreptii si a se pali si a se converti filii pecatului.

Libertatea tiparului este vigorea si putintia de a apera religia si convictiunile natiunii, drepturile ei si particularii; famili'a, proprietatea, onorea.

Libertatea tiparului n'aduce inainte de catu fapte. Inamica vitiului si crimei, e forte compativitoare si plange pe vitiosu si criminalu.

Libertatea tiparului combate totudeauna reulu in genere in abstractu, si nici o data in concretu, lovindu vitiulu, respecta persona.

Libertatea tiparului nici o data nu e provocatore, nu ataca ea mai antai; scie inse a se apera cu vigore, pentru ca scie si a suferi si a ierta adesea.

Omulu in adeveru liberu trece cu vederea si ierta atace si nedreptati asupra personei sale; nu suferu inse, nu ierta impilarea, nedreptatea comisa asupra altei persone si mai vertosu, asupra celui fara putere. — Libertatea tiparului ierta a pecatului cineva cu mintea (catu ilu duce capulu), nu inse si cu anim'a; ierta neputintiele si greutatile corpului, nici o data inse ataculu in contra adeverului.

Candu geme popolulu, si individulu scapetatu; candu religi'a parintiloru e atacata prin propagande si machinatiuni straine; candu drepturile patriei sunt atacate, violate sau vendute; candu limb'a natiunii este sau impedicata in mersulu culturei sale, sau batjocorita din sistem'a; candu adeveruri sciintifice, historice si morali, sciintia cu unu cuventu, art'a, industri'a, verulu si frumosulu sunt acoperite, suprimate, persecutate in cei ce le profesa si le proclama: atunci libertatea tiparului e Michaelu Archangelu, ce cu satanu se lupta si curatiesce cerulu; atunci se scola ea si se arma spre a apera religia, drepturi publice si particulari, limb'a, nationalitate, sciintia, si art'a; si aপরার nu e nici o data provocare, nu e atacu. Provocatorulu e celu ce s'a atinsu de cele mai sacre ale omenirii, ale societatii, ale patriei.

(Va urma.)

Processulu de inalta tradare din Galiti'a.

(Urmare.)

(Totu caus'a bisericeii gr.-catolice.) In siedinti'a din 23 Juniu parintele Naumovicz, pe care acuma diarele incepu se lu numesca Prepositu (nem. Probst) cere dela presedentele tribunalului imperatescu, ca se faca a se constata la protocolu, ca acusa ridicata asupra lui de catra procuroru, ca si cum densulu ar fi predicatu vredodata macelarea jidoviloru, din depositiunile martiloru a esitu calumnia. „Eu respectu si iubescu

pe toti ómenii, fàra a'i intrebà de ce confessiune religiòsa sùnt“, adaose Naumovicz.

Dupa acestea presedentele luà înainte acelu articlu scrisu de par. Naumovicz in caus'a comunei Hnilitzki, pe care politi'a ilu confiscase înainte de a se dà la tipariu impreuna cu alte scrisori ale lui. Acelasiu articlu cititu acuma in audiulu juratiloru si alu publicului, nu coprinde altu-ceva, decâtu cà acea comuna se decisese a trece de buna voia, fàra nici-o agitatie din vreo parte, la alta biserica, si apoi se mai dice: Pentru impregiurarile nòstre este caracteristica acea aparitiune, cà puternicii vrasmasi ai ruteniloru, adeca polonii, dupa scirea primita despre decisiunea luata de càtra mic'a si neinsemnat'a comuna Hnilitzki, sùnt còprinsi dintru odata de atàta spaima si frica.

La acestea p. Naumovicz voindu a'si justificà la juriu tóte cuventele scrise in acelu articlu, tinu o dissertatiune, sau daca voiti, o predica formala despre uniunea bisericesca cu Rom'a, intru care densulu aratà pe largu „inceputulu, desvoltarea istorica si importantia“ uniunei bisericesci, incepèndu dela bull'a papei Clemente IX din 1592 pàna in dilele nòstre. Ací Naumovicz probà cu bulle si cu alte acte publice, cà uniunea popòraloru de ritulu resaritenu care tinusera odinioara la biserica Anadoliei (resaritenà), cu biser. apusèna rom. catolica, au avutu totudeauna, trebue se aiba si astadi numai caracteru curatu dogmaticu, sub conditiune, cà ritulu si disciplin'a loru se fia garantate si respectate in tóte partile si intru tóta integritatea loru. Dara acestea conditiuni au fostu calcate in cursulu aniloru si uniunea bisericesca in locu de a impacà si apropià pe popòra in spiritulu religiunei, pe basea credintiei comune, ea mai virtosu a datu ocaziune la multime de dissensiuni si a fostu mam'a multoru evenimente nefericite. Biserica orientala a ruteniloru se unise cu cea apusèna pe lãnga conditiunea bine respicata, cà ea se fia si se remana in Poloni'a in veci còordinata, cu drepturi intru tóte egali biserice rom. catolice polòne. S'a intemplat in se tocma din contra, cà in urmarea mesuriloru despotice luate in Rom'a si tocma in contra vointiei respicate a credintiosiloru acestei biserici, ea a fostu subordinata la biserica polòna. Biserica gr. catolica nicidecum nu este reprezentata in Rom'a, ea nu are acolo nici-unu reprezentante de aceia, carii se cunòsca bine natur'a, singularitatile si necessitatile catoliciloru de ritulu resaritenu, sau asia numitu grecescu. De ací pòte judecà ori-cine, câte alte nedreptati si asupriri au urmatu asupra ruteniloru.

La coprinsulu scrisoriloru sale confiscate par. Naumovicz dà explicatiuni care surprindu pe multi. Anume in scrisòrea adressata càtra Markoff, pe care presedentele o citese in publicu, disese Naumovicz, cà elu nicidecum nu cugeta seriosu la trecere, a crediutu inse cà Rom'a trebue se fia amerintiata in modulu acesta, pentru-cà se se reculèga si smulga din braçiale iesutiloru, cari o seducu pe cali cu totul false si o facu cà ea insasi se provòce desbinari in biserica, prin mesuri periculòse, dictate de iesuti anume, in acestu vècu, in care libertatea consciintiei si a treceriloru dela o biserica la alta este proclamata si asigurata mai in tóte staturile christiane.

Judele Litvinovicz pune lui Naumovicz o intrebare absurda, cà daca a voitu se sparie pe Rom'a (mai corectu pe poloni si clerulu polonu), de ce nu a lucratu pe façia. Éca asia.

Se mai citese o scrisòre a betranului preotu rutenu Joanu Rakovski dela Isar din Ungari'a càtra Olga Hrabar, in care se plange, cà si scrisori adressate lui ii vinu deschise. Alt'a dela preotulu Eusebie din Bucovin'a, in care procurorulu descoperise tradare, din contra juratii audiendu'i cuprinsulu au risu. Se mai citira unele scrisori ale tenerului studente Vladimir, fiu alu lui Naumovicz, càtra Mier. Dobrzansky, dara pline de sciri verdi si uscate, politica de junisiori. Procurorulu mai pretinde si siedintia secreta, in care se se citèscu o brosiura confiscata a parintelui Naumovicz. Tribunalulu isi ia timpu spre a deliberà in alta di. I s'au mai pusu lui Naumovicz in aceea si siedintia vreo alte nòue intrebări, la care a fostu fòrte usioru a respunde.

Cu acestea se inchiaia ascultarea celoru 11 acusat, dupa care in urmatòriele siedintie venira martorii.

(Va urmà.)

Petitiunea dela Beiusiu in caus'a autonomiei bisericesci.

Suntemu invitati a dà locu inca si urmatòriului actu relativu la afacerile biserice greco-catolice romanesci din Transilvani'a si Ungari'a:

Excellentissime Domnule Metropolitè!

Preaveneratu Sinodu provinciale!

Dela reactivarea metropoliei nòstre gr. cath. intemplat in anulu 1853, nu numai noi umilitu subscrisii, ci potemu dice toti credintiosii apartinetori universitateri provinciei metropolitane gr. cath. cu sete si doru amu asteptatu momentulu, in carele se ne vedemu conchiamati si adunati si noi mirenii alaturea cu preotimea nòstra, pentru regularea si conducerea afaceriloru esterne ale santei nòstre biserici, si anume pentru pertractarea sinodica a causeru administrationali, fundationali si scolastice: cà estmodu se avemu unu organismu, prin carele elementele constitutive de biserica devinu strinsu legate si consolidate in interesele sale comune; acelu organismu, carele ne-ar fi datu aceea si linia de conduita la tóte diecesele, in lupta pentru unulu si acela siu scopu moralu si culturalu, din carele resulta aceea si comunitate de simtiement, de idei, aceleasi cugetari spre aceea si actiune; amu doritu se ajungemu, cà din individualitatile diecesane estmodu formulate, se se nasca reprezentanti'a universitateri provinciei metropolitane, spre o actiune unita, carea este singuru mantuitòria in mijloculu vertejeloru de tendintie irreligiòse, cari asia dicèndu adi coplesiescu lumea moderna!

L'amu doritu si'lu rechiamamu si adi acelu momentu salutaru, pentru-cà poterile elementeloru bisericesci se nu remana si mai departe isolate, si din acèsta impregiurare se nu resara si mai potinte buruièna indiferentismului pe intins'a campia mirèna. Unu organismu bisericescu, carele cristalisèdia cele mai abile poteri ale ambeloru sale elemente, dà matri biserici totudeauna si in tóte calamitatile sale unu muru puternicu de aperiare, unu faru de lumina in viscoalele timpului presente.

Cu dorere amu simtitu lips'a unei asemenea institutiuni in biserica nòstra si mai de apròpe, cu ocaziunea infiintari ei asia numitei autonomii catolice, la carea amu fostu chiamati, si in fine contra vointiei inrotulati intr'unu modu straniu, cà si candu noi n'amu avea capu metropolitanu, cà si candu diecesele nòstre n'ar fi apartinendu la universitatea provinciei metropolitane, cà si candu n'ar fi membrele ei constitutive, de unde apoi in lips'a focaliului comunu a resultat in unele parti procederi necorecte, cari pusetiunea coordinata a santei nòstre biserice respective a metropoliei create si asecurate prin bull'a pontificiale, tindeau a o degradà la subordinatiune.

Candu vedemu cà catolicii de ritulu latinu tindu la formarea institutiunei sinodali micste, si de ací la unu centru de „autonomia regnicolara“ preste tóte diecesele tiei; candu vedemu cà cei din Transilvani'a au asia numituloru statu catolicu, nu potemu cuprinde ce impededaminte se resiste nesuintieloru biserice nòstre spre asemenea scopu, cà-ci quod uni justum, alteri aequum; ba din precedentele cu sinodulu diecesei gr. cath. de Gherla tinutu in a. 1874 avemu esemplu vederatu, cà dela locurile mai inalte s'a indegetatu recerinti'a unei procederi egale pentru tóte diecesele metropoliei, cu motivarea, cà numai un'a din diecese nu'si pòte creà o positiune esceptionale façia de celelalte.

Éta Excellentissime Domnule Metropolitè si preaveneratu sinodu provinciale! lips'a actiunei comune si uniforme, carea se se derive din centrulu si dela capulu metropoliei nòstre, pentru tóte diecesele, accentuata chiaru dela locurile mai inalte.

Deci in consideratiunea acestora, in considerare cà situatiunea presenta durèdia in detrimentulu biserice, cà-ci lipsindu'i o legatura consolidatòria, ii lipsesce vièti'a organica chiaru acuma, candu maritul sinodu provinciale este intrunitu, candu luminile spirituali ale hierarchiei sùnt concentrate, prin urmare au cea mai buna ocaziune de a luà la cumpena si de judecare asemeni cereri. Speramu din mai multe parti ale metropoliei — venimu si noi la rondulu nostru si chiaru la timpulu acomodat a rogà cu totu respectulu pe Escelenti'a Vòstra si maritul sinodu, se binevoièscu a proclamà principiulu sinodalitatiei mixte a biserice nòstre gr. cat., apoi a face gratiosu dispusetiunile pragatitòrie pentru convocarea sinòdeloru diecesane, respective a unei constituante pentru intrèga provinci'a metropolitana.

Altu-cum cu adèncu veneratiune suntemu ai Escelentiei Vòstre si ai preaveneratului sinodu.

Beiusiu, lun'a Maiu 1882.

umiliti fi:

(urmèdia 25 de subscrieri).

Romania.

† Necrologu. Diariulu „Romanulu“ are numai acèsta scire scurta, care inse pentru proprietariulu seu vorbesce mai multu decâtu bibliotec'a sa intrèga.

„Mircea C. Rosetti nascutu la Paris la anulu 1850 Januariu 16/28, a incetatu din viètia in Bucuresci, ieri 20 Juniu, la 2 òre dupa amèdi.“

Atàta pòte se dica unu tata si o mama la culmea dorerei si a doliului loru nemarginitu, si nu mai multu, cà-ci dorerea suprema este muta.

Se audimu inse inca trei voci dela adversarii politici ai lui C. A. Rosetti.

„Rom. libera“: In momentulu acesta aflàmu cu o adèncu parere de reu, cà famili'a dlui C. A. Rosetti a incercatu una din cele mai doreròse isbiri.

Fiiulu seu mai mare, distinsulu tineru Mircea, a carui minte calda si simtiu artisticu s'au manifestatu scilipitoriu in câte-va scrieri, a incetatu din viètia eri, la 5 òre sér'a.

Ce cuventu ar potea se aline dorerea parintiloru? . . .

Ei au perdutu unu copilu scumpu ànimei loru; tinerimea unu camaradu care scià se se entusiasmea pentru o idea si se se intrèca in lupt'a cugetarei.

Si vai! numerulu tineriloru carii se mai devotèdia ideiloru, devine totu mai raru!“

„Resboiulu“: O cruda incercare. Sunt doreri ce nu se potu nici macaru mangaià; ar fi crudu de a face altu-ceva, decâtu a plange pe celu ce suferè de ele. O asteliu de dorere lovi pe d. C. A. Rosetti. Fiiulu seu celu mai mare, Mircea, bolnavu de mai multu timpu, si pentru care parintele seu facu mai multu decâtu pòte face unu omu, spre a'lu scapà, isi dadu ultim'a respirare eri Domineca, dupa amèdi. O inexorabila bóla de ànima, careia natur'a sa delicata nu potu resiste, ilu rapi parintiloru si familiei sale consternate de dorere, — amiciloru sei numerosi cari ilu stimau si ilu iubeau. In puterea si flòrea vârstei, aveau 32 ani, tièr'a perde si ea unu tineru plinu de viitoriu si sperantia.

„Natiunea“: Inmormentarea multu regretatului Mircea Rosetti s'a facutu asèra in cimiteriulu Belu. Carulu funebru trasu de doi cai erà fòrte simplu, impodobitu numai cu flori. De si nu se facusera invitatiuni, numerosii amici ai familiei au insoçitu pàna la cimiteriu remasitiile mortale ale iubitului loru Mircea.

Se mai stinse in firmamentul Romaniei o stea, care abia nascènda incepuse a reversà lumin'a si caldur'a pe societatea nòstra atàtu de amerintiata de negurile inghietiate ale egoismului. Scurt'a viètia alui Mircea a fostu o lupta continuu intre viètia si mórte, inca dela frageda'i etate de patru ani si jumetate elu portà intr'insulu germenii unor bóle, care nu mai aveau se pòta fi vindecate. Numai prin inaltimea simtiementeloru si a cugetariloru sale si prin o vointia fàra semenea si-a sustinutu atàtia ani debilulu seu corpu; dara forti'a care'lu galvanisà, totuodata ilu slabià, ilu mistuià. De multu sufletulu seu ar fi sburatu de sub siubred'ai inveliòre de ar fi potutu insielà o singura secunda ochiulu neadormitu alu unei mame, care in cursu de apròpe treidieci de ani pironita la capetailu lui Mircea, prin iubirea ei retinea suflarea vietiei in pieptulu fiului seu . . . ànim'a sa trebue se fia sdrobota.

Ce mangaiare se pòte aduce jalniciloru parinti? Se le spunemu càtu este Mircea iubitu si regretatu de toti? . . N'amu face decâtu se intetimu dorerea loru. Nu, nu; le remane o mangaiare . . Mai au copii, si ai loru copii voru simti de siguru, cà ei acum trebue se tina si locul fratelului loru mai mare, si cà acelu frate a fostu Mircea.

Frumòs'a figura alui Mircea remane pururea nestèrsa in ànimele tinerimei nòstre!

— MM. LL. Regele si Regin'a petrecu de puçine dile la Sinai'a, unde asteptandu pe in. sa ducele de Nassau, in 28 Juniu nou au mersu cu unu trenu specialu la Predealu, pentru a intempinà pe A. S. Ducele de Nassau, unchiulu M. S. Reginei.

La òrele 5 trenulu acceleratu din Brasiovu intra in gar'a Predealu. A. S. Ducele de Nassau coborindu-se din vagonu, fu intimpinatu de Mai. Loru, cari'i urara buna-venire, si, dupa câteva minute, augustii caletori se suira in trenulu regalu, care porni inapoi la Sinai'a.

La prandiulu regalu datu cu acèsta ocaziune, a luitu parte si contele Castell, siambelanulu Ducelui de Nassau. Sér'a, o retragere cu facile a

avutu locu la palatul dela Sinai'a, in onóra a-augustului óspe. Ducele de Nassau va stá vreo diece dile in Romani'a. („Resb.“)

— Abusuri calugaresci. Citimu in „Post'a“:

„Desteptarea“, organu literariu bisericescu ce apare in Jasi, in mai multe numere consecutive publica o seria de abusuri, mituiri si simonii comisse de directorulu mitropoliei din Jasi dnulu T. Protopopescu. Denuntiariile ce face acestu organu le sprijina pe acte oficiale irecusabile. Ne miramu dara cum cei in dreptu nu iau nici-o mesura contra culpabilului, daca culpabilu exista. A se continuá cu nepasare fačia cu abusuri cá cele denuntiate de „Desteptarea“, este vatematoriu si prestigiului bisericeii, si moralitatiei publice. („Resb.“)

Sciri importante din tíera si din strainatate.

Papa 5 Iuliu. In acestu orasiu situatu in comitatulu Vespremu, cu vreo 14 mii de locuitori, persecutiunea intre crestini si numerosii jidovi tine de patru dile. Crestinii nu mai cumpera nimicu din boltele jidoviloru, éra acestia au datu drumulu la toti servitorii si servitórele de crestini. Asta-nópte crestinii au spartu ferestrele la cele mai multe locuinte ale jidoviloru, s'au intemplat si alte maltratari. Jidovii se apera cá desperati.

In orasiulu Szarvas locuitorii fusera provocati prin placate, cá se gonésca de acolo pe jidovi.

In orasiulu Solnocu (in comitat. Heves lãnga riulu Tis'a cu 15 mii loc. magiari) capitanulu de husari Z. K. conversandu in societatea celorulalti cameradi despre casulu dela Tisza-Eszlár, a pronuntiatu cuvinte fórté insultatórie asupra totoruru oficialiloru imperatesci de legea mosaica, ceea ce aflandu-se din diarie, a si primitu cinci provocari la duelu, éra elu fiindu unu duelantu renumitu, le a si acceptatu pe tóte.

Intre acestea cu totu strictulu secretu ce se observa asupra omorului fetei Ester, lumea e convinsa cá acelei fete i s'a taiatu capulu in sinagoga, in tocma precum a marturisu dela inceputu baiatulu jidovu celu de 14 ani. E nespusu de greu pentru auctoritatile publice a moderá furiile locuitoriloru crestini.

Alaturea cu cestiunea jidovésca, éta cá in Budapest'a se pertractédia cu destulu sgomotu inca si cestiunea socialista si alt'a comunista la curtea de jurati asia, in cátu de adi inainte press'a magiara nu le mai póte cocolosi. Asia dara cestiune jidovésca, socialista, comunista si migratiuni. Ne civilisamu, p e d o s u.

Pána se inaintamu noi cu raportulu processului dela Leopole, ne mai surprinse totu din Galiti'a una alta scire importanta. Insusi mitropolitulu Sembratovici alu ruteniloru e luat la góna selbatica de cátra polieci, cari dupa-ce vediu cá s'au blamatu in ochii Europei cu processulu cunoscutu, acuma inventara alte misieli chiaru asupra capului bisericeii gr.-cath., in cátu citindu-le ci se pare in adeveru cá ne aflamu, precum s'a mai disu, cu 100 ori 200 de ani inapoi. Scirile sunt pana acuma fórté vage despre mitropolitu; atáta numai se constata, cá poliicii au facutu pasi energiosi in Vien'a si la Rom'a cá se'lu restórne sub ce preteste? Le vomu arata indata ce voru esi la lumina. Blastemata epoca acésta!

— (Atentatu de omoru). In orasiulu Czegléd descarcara in 4 Iuliu 3 puscaturi asupra deputatulu Kossuthianu Ludovicu Szalay presedinte alu partidei sale, éra unu altu asasinu ilu tocá si in capu; din glóntie numai unulu 'ia petrundu in mánã, celalalte n'au nimeritu. Scirea e scurta. Atentatulu este de natura politica; inse care 'ia fostu caus'a? Vomu aflá preste puçinu.

— In parlamentulu Angliei s'au intemplat éra si scandale de tirani. Cu ocaziunea desbaterei altei legi nimicitorie de libertatea Irlandiei, pe 14 deputati Irlandii ii scósera cu forti'a din camera intre certele cele mai furióse, éra siedinti'a tinú 32 óre di si nópte. Intre acestea omorurile se repetu pe fiacare septemana, fara a se poté descoperi asasinii in nici-unulu din cáte omoruri s'au intemplat pana acuma. Se comitu omoruri dio'a in amiédi, dara vai de acelu omu sau de acea comuna, din care s'ar descoperi cumva.

Dupa cele din urma sciri telegrafice Angli'a mobilisá din tíera, diu insul'a Malt'a, dela Gibraltar si din Indi'a 40 de mii ostasi contra Egiptului.

— Din Constantinopole si Egiptu astépta tóta lumea fapte positive; pana acum inse totu nu se scia mai multu, decâtu cá Sultanulu Abdul Hamid nici la a diecea invitare onorifica si nici dupa unele amerintiari diplomatice nu vrea se

scia nimicu de conferenti'a européna. Din Alexandri'a se mai aflá atáta, cá gubernulu continua mereu cu fortificarile si cá intregesce cu mare urgentia armat'a, cá inse lord Seymour comandantele flotei angle ilu provócá se incete cu fortificarile, cá de nu, elu va bombardá cetatea.

— Din Franci'a se spune numai atáta, cá si gubernulu republicanu a destinatu a mobilisá pentru ori-ce casu 12 mii ostasi alesi spre a'i trimite la Egiptu.

Mai departe domnesce totu intunecimea egipténa de inainte preste tóte afacerile diplomatiloru din tóta Europ'a.

Statistic'a foiloru periodice din tierile corónei unguresci pe a. 1881.

Ministeriulu lucrariloru publice si alu comunicatiunei, publica de cátiva ani incóce catalogulu diarielor politico si nepolitice cáte apar in Ungari'a, Transilvani'a si Croati'a, in modulu cum se publica si in alte staturi. Catalogulu lor e redactatu dupa limbi si dupa coprinsulu lor. Asia

In numitele tieri au aparutu in an. 1881 foi periodice 531 adeca cu 23 mai multe decâtu in 1880, si anume:

a) diarie politice: in limb'a magiara 46, in cea germana 25, in cea croata 3, in cea slavaca 2, in serbésca 4, in roman'a 4 (in 1880 totu 4), in italian'a 1, in frances'a 2, sum'a 87.

b) de interesu locale: in l. magiara 91, magiaru-germana 1, germana 48, croata 2, slavaca 1, evreica 1, sum'a 144.

c) foi literarie belletristice: in l. magiara 53, germane 4, croate 4, slavace 2, serbesci 6, bulgara 1, romanesci 2 (in an. 1880 au fostu 3); sum'a 72.

d) foi de specialitate: in l. magiara 135, magiaru-germane 5, germane 33, croate 14, slavace 6, rutena 1, serbesci 3, romanesci 7, italiana 1, italiene-magiare 2, evreésca 1, in mai multe limbi 1; sum'a 209 (in 1880 au fostu de acestea 215).

e) foi humoristice si satirice: in l. magiara 9, germane 5, croata 1, slavaca 1, serbésca 1, romanesci 2; sum'a 19.

Dara apoi mai remane alta intrebare fórté importanta: din care diariu cáte exemplarie se tiparescu si apoi cáte se vendu din acelea. Ministeriulu responde si acilea in cifre fórté semnificative sub punctu 2. Din tóte acelea foi periodice s'au trimisu la abonati numeri cu post'a:

a) din diarie politice: in limb'a magiara 11 milióne si 174.431, in limb'a germana 8 milióne 137.648, in cea croatica 746 mii, in cea slavaca 133.890, in cea serbésca 289.160, in cea romanésca 286.948 (in 1880 au fostu numai 247.322), in italian'a 78.490, in frances'a 11.400; sum'a 20,857.965. (In 1880 au fostu 20,077.985).

b) de interesu locale: magiare 1,372.047, magiaru-germane 7000, germane 775.632, croatice 60.700, slavace 20.412, evreesci 2617; sum'a 2,238.408.

c) belletristice: in l. magiara 2.441.647, germane 6640, croatice 78.656, slavace 3473, serbesci 71.500, bulgaresci 2853, romane sci 54.868 (in 1880 au fostu 70.414). sum'a 2,659.635.

d) din foi de specialitate: in limba magiara 2.435.928, magiara-germana 156.072, germane curate 244.464, in limb'a croata 135.881 in cea slovaca 58.492, rutena 9600, serbésca 11.224 romanésca 40.718 (in 1880 au fostu 45.033), italiana 41.600 (la Fiume?), italiana magiara 17.040, evreésca 568 (in 1880 au fostu 13.150) in alte limbi 4344; sum'a 3.154.931 Nri.

e) din foi humoristice si satirice: in limb'a magiara 159.886, germana 22.250, croata 49.000, slavica 6121, serbésca 21.600, romanésca 10.951 (in 1880 au fostu 16.162); sum'a 269.809.

Din acestea cifre se póte trage multa invetiatura, inse numai daca se voru combiná a) cu numerulu locuitoriloru de fiacare nationalitate si limba din aci numitele tieri; b) cu lectur'a de diarie si carti, pe care o mai au unele popóra totu in limbile lor, din alte tieri locuite de ómeni cari vorbescu si scriu aceeasi limba; c) daca se va luá in de aprópe consideratiune rigo-sulu ajutoriu materiale si morale datu unor diarie si anume celoru magiare de cátra gubernu, altora de cátra cleru. Combinandu unele impregiurari cá acéstea, vomu aflá de exemplu, a) cá press'a periodica magiara stá astadi, dupa 15 ani de domnia nelimitata, indieciutu mai bine de cátu inainte de aceea; b) cá press'a germana din Un-

gari'a si Transilvani'a cu tóta presiunea magiara nu stá cu nimicu mai reu decâtu stetese ea inainte cu 15 ani, ci póte mai bine; c) cá press'a romana in acesti 15 ani de o lupta din cele mai desperate, camu pe cátu a perdutu, pre atáta a si castigatu; ea a perdutu greu in Ungari'a (Concordi'a, Federatiuni'a, Albin'a), a castigatu inse in Transilvani'a si Banatu. Intraceea de atunci s'au inmultitu si in parte maritu si foile periodice romanesci in Romani'a.

Considerandu proportiunea locuitoriloru de fiacare limba, apoi in totu casulu cei 1 milionu 800 mii germani si cei 550 mii jidovi citescu mai multu decâtu toti ceilalti locuitori cu magiari cu totu; éra numerulu intregu de 15 milióne alu locuitoriloru acestoru trei tieri abia citesce pana acum atáta, cátu citescu trei milióne de locuitori din Elveti'a, care singura are mai multe diarie decâtu le are Ungari'a. Criteriu alu civilisatiunei.

ad Nr. 157/1882 Pres.

Convocare.

In conformitate cu §. 21 din statutele Asociatiunei transilvane si in conformitate cu conclusulu adunarei generale dela Sibiu din 1881 de dat'a 29 Augustu p. prot. XXI, adunarea gener. pentru anulu curentu se convóca prin acésta in orasiulu Deesiu pe diu'a de 27 Augustu st. n. 1882.

Aducendu acésta la cunoscinti'a publica, invitu pe toti p. t. membrii ai Asociatiunei, a luá parte in numeru cátu mai mare la siedintele acestei adunari.

Dela presidiulu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sibiu, in 18 Junie n. 1882.

Jacobu Bologa,
cá presied.

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

Cu tóte cá avem 99 de cause a nu fi multumiti cu sistem'a actuale, care ne pune pedeci pe tóte terenene desvoltarei nationali, totusi pentru a nu dá ansa la neincredere fačia de noulu comite supremu Michailu Horvath, romanii din Fagarasiu si comitatu au pusu dupa potintia tóte la cale pentru a'i face o frumósa primire. O deputatiune de 8 persóne l'a bineventatu la sosirea lui in Sighisíor'a Sambata in 1/7 petrecundu'lu pana la marginea comitatului la comun'a Galati, unde i se redicá pórtã triumfale, pe care se citeau cuvintele in limb'a romana si magiara: „Bine ai venit.“ Aici primitu de vice-comit. dn. Danila de Gremoiu in fruntea unei numeróse deputatiuni, fu condusu pana la cas'a comitatului. La intrarea in orasiulu Fagarasiu la o alta pórtã triumfala ilu salutá primariulu orasiulu.

In aceeasi di Sambata in 1 Iuliu s'a datu unu banchetu in onóra lui, la care participara preste 100 persóne, si se intielege cá toastele usitate n'au lipsitu nici de aici. Cu acea ocaziune partid'a magiara siovinistica isi aratá pe fačia tendentiele de magiarisare a comitatului. Ei adeca credu, cá comitele supremu nu va avea alta missiune decâtu a magiarisá cá prin farmecu intréga poporatiunea acestui comitatu curatu romanescu.

La unu toastu ridicatu din partea unui dn. adv. in limb'a romana pentru egalitatea de drepturi nationali pentru tóte trei natiunile acestei tieri, se ridicá capulu „partidei patriotice“ si intre altele dise: „Noi amu ajunsu la unu gradu de cultura cu multu mai inalta decâtu se mai potemu vorbi de diferite nationalitati in acésta tíera. Deci oratorulu se pare a crede, cá tóte popórale din Ungari'a se tinu fericite a intrá cu o di mai inainte in alesulu elementu magiaru. Se scie, cá prea marea lumina orbesce, deci nu fara temeiu se crede, cá „patrioti“ de calibrulu acesta tebuie cá suferu de arsi'ti'a sórelui.

Inspectorulu reg. de scóle Fr. Schreiber dete in limb'a germana espresiune parerei de reu, cá locuitorii germani ai acestui orasiu de si nu mai puçinu buni patrioti, fura cu totul ignorati cu ocaziunea primirei dnului comite supremu, cá-ci pe pórt'a de triumfu nu s'au pusu cuvintele de buna venire si in l. germana. Cu acelea cuvinte densulu provocá o furtuna asupra sa. Faimosulu Benedek ii aruncá lipsa de „moralitate oficiósa“, cá-ci a cutediatu se vorbésca din ánim'a germaniloru si inca in limb'a germana care vatema urechile „patriotice“ ale unui Benedek. Notariulu primariu Nagy Sándor aruncá susu numitului, cá nu merita postulu ce'lu inbraca si ar dorí pentru Fagarasiu altu inspectoru scol. mai energiosu, precum este celu dela Sighisíor'a, care fiindu de fačia, in cuvinte pline de umoru si bine nimerite, decliná dela sine acea onóre.

Patriotii nostrii privilegiati provocara prin portarea lor fara nici-unu tactu resimtiementulu generalu asia, cátu deputatulu betranu Boer Antal se vedíu necesitatu intre altele a le dice: „Cei mai mari inimizii ai nostrii sunt pasiunile nóstre, si pana candu nu vomu invetiá si nu vomu fi in stare de a ne dominá pe noi insine, se nu cugetamu a domni preste altii.“ Dupa acestea insusi comitele supremu aflandu-se genatu de fanatismulu acestoru patrioti de cuvinte, le dise intre altele: Missiunea mea in acestu comitatu fiindu a impaciui spiritele, avendu legile inaintea ochiloru mei, pe acestu terenu ceru concursulu tuturor.

Prin aceste cuvinte siovinistii patrioti fura des-amagiți reu.

Putem adăuga în interesele adevărate, că înfașosirea și portarea cu tactu a dlui comite supremu a făcutu cea mai bună impresiune. C. V.

Correspondența particulară din Banatu.

Cum stam? Progresădă poporul nostru cu timpul sau regresădă?

A răspunde la această întrebare, din diferite considerațiuni nu e tocmai ușor. Căci deja a zugrăvit situațiunea în care se afla poporul nostru pe terenul economic și de viață sunt timbrați de optimiști sau pesimiști. După părerea unora, poate, și eu voi aparține celor, sau celor din urmă; cu toate acestea, rogu cu profundu respectu, pre acei conducători ai națiunii noastre, cari aflându-se la înălțimea vocațiunii și timpului, și-au legatu soarta și fericirea lor, de viitorul națiunii care li-au datu esistența, că pe unu momentu se binevoiescă a da asultare modestei mele păreri culsă din experiența de toate dăile, aflându-me în mijlocul poporului, ba, că plugariu, de profesiune facu o neînsemnată parte din poporul român, în sensulu strictu alu cuvântului.

Poporul nostru posedă în sine acele talente și însușiri escelente oferite de natură, că ori-care altulu de pre faci'a pământului, fie acela franceșu, englesu sau germanu, numai se fie condusu pe calea adevărată. Din contra, dacă educațiunea e gresită, sau neglijată, și elu că și altulu, e aplecatu la unele vicii. Durere! că alu nostru are camu puțin conducători bravi, era unii sunt niște natarai ce insii aru trebui condusi; era alții de și cevasi mai destepti, însă egoiști și foarte neglijenți. Cele două clase se trescesc pedepsite, de și camu tardiu, de către popor, fie acela ori-si cum, prin detragerea respectului ce altcum li s'aru cuveni.

În giurul nostru se afla esemplarie numeroase de romani, care potu rivaliza cu starea lor materială, morală și intelectuală cu ori-care de alta naționalitate; poporul în genere sta însă reu. Lucru înfricosiat! Avere, bas'a principala a unei vieți onorabile, scade pe fie-care di trecându în mâni străine. Dumnezeu bunulu se protegă altcum pașii poporului rom., nu că în cei doi decenii din urmă expirați; la din contra nu știu unde vomu ajunge cu naționalitatea, cu libertatea, și chiaru cu biserică!

Orice drepturi se fie rapite, unu popor avutu are dreptu a aspira la recăscigarea lor, era pe altulu care nu știe conserva, sau chiaru și înmulți areva materială, ilu aștepta perirea sigură, macaru se fie provediutu cu drepturi ca ale Greciei sau Romei antice. De aici urmează, că între grelele lupte ce are romanulu a purta în toate direcțiunile, primul loc aru trebui se ocupe: îngrijirea mai de aproape de economi'a poporului.

Causele triste ale spaimantătorului regresu la poporulu de rendu sunt următoarele:

1. Lipsă conștiinței de sine. Această trage după sine și pe cele ce urmează. Neavându țieranulu cunoștința de reformele introduse în viața, la impartirea averei remase de parinti, usioru cade în procese; voiesce se și însore fetiorula fără se aiba dreptu de a cere licența; mai apoi vine asentarea, cununii, judecări etc. unde nu arare-ori au de lucru cu de aceea, ce pentru consultare de câteva ore îi costa sute și chiaru mii de florini.

2. Ocupațiunea necorespondentă. De și unii particulari la comune întregi din Banatu au început în timpul mai nou a și cultiva grădinile cu vii și puține legume, totuși masă a cea mare ține cu ambele mâni la vechi'a datina economică, fie aceea ori câtu de absurdă. Excepțiuni se afla și aci. Comasările sunt privite ca nefericire pentru elu. După ce si-a aratu și semenată agri cu bucate usitate pe acolo, bărbați junii laborioși își perdă timpul celu scumpu, cu vitele, unii câte cu doi boi sau cai la miserabilă pasiune uscata și coperita cu pulbere. Grădinile se în-

*) Asia dă micuții tirani din Făgărașu, mai totu venetici de pe aia, după atâți ani de vacanță prefecției, precum nu se mai întempla nicăiri în alte staturi bine regulate, primă pe noulu prefecțu cu cërta. Romanii din acelu orașu și din comitatulu întregu au se și gratulă de acelu incidentu. Betranulu Antonie Boer (alias Dudesu, de origine stralucită din București) vorbindu că totdeauna, în numele magiarilor, a spus unu mare adevăru cunoscutu din stravechime și chiaru multu mai vechi decât sentința latină: Fortior est qui se, quam qui fortissima vincit moenia; se însă la înse dnulu Boer, dacă crede că la omeni de soulu acelu din Făgărașu le va fi vreodată posibilă învingerea de sine și moderatiunea; numai asia ceva nu se poate cu nici-o condițiune. Ne cunoșcemu foarte de multu, din atâtea generațiuni. Scurtu, nu se poate. Pe dn. noulu prefecțu M. Horvath nu avem fericirea se lu cunoșcemu în persoană, dă pe alți trei membrii betrani din acea familia fruntasia, de origine din Bosni'a și Croați'a, îi cunoșcăm de omeni moderati, drepti și toleranți. Ne temem înse, că d. prefecțu se va însă la reu, dacă va perseveră în credința sa, că ar fi vreodată posibilă împăciuirea cu legi actuali, precum d. e. sunt: legea fusiunii și absorbțiunii Transilvaniei, legea naționalităților și a dreptului limbei asia precum e calcata în pitiore în viața practică, legea electorală, legea de instrucțiune scolastică din an. 1879, legea de comasări și segregări, legea absolutistică de presă, heredită din an. 1852 și încă alte câteva. Cu legi de acestea, necum se împacătă vreodată pe romani și pe sași, dă atî inștrănatu cu totulu chiaru și până acuma, pe masele amarite ale poporului secuiescu. Asia nu se împacă nici chiaru Bosni'a.

Red. Obs.

podobescu cu burueni de totu felulu, era legumele necesare în bucatăria română le cumpăra pe bucate și cu bani gata.

Țăa avantajulu ce aduce pasiunea, cu deosebire la câmpie, unde, arată, s'aru exploata multu mai rationalu.

3. Bigotia. Nuntele cele mari, rușele (patronulu bis.), pomenile cele late, pomenirea mortiloru în totu anulu. Aceste în multe locuri degeneră în ospetie cu muzică. Știi că, după ce piosii pomanari se împartășesc cu cele sante (rachie), le vine chef de jocu, și totuși poporulu le considera că impuse de religie. Țieranulu dice în nesciință sa, „că mortiloru în lumea cea alta li trebeu mâncare.” Acestu flagelu oribilu a ruinatu, și va ruina sute de familii pe fie-care anu, dacă cei chemați nu voru lucra din respoțeri la estermarea lui.

4. Serbătorile pagane. La 1882 dela născerea lui Is. Christosu creștinulu romanu serbia diei paganesce că: Marte, Joi, Venus, sub nume: marti s'era, joile din paști până în Rusale, vinerile toate de preste anu și o multime alte, ce eu nici nu le știu pe toate, și care ținu pe romanu și romanca aproape o tertialitate din anu dela ocupațiuni economice și domestice. Unu astu-felu de eresu e în detrimentulu poporului; dăra nici clerulu lui nu credu se și servăca spre onore.

(Va urmă.)

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Unu doliu sfarmatoriu de animi au ajunsu pe ilustră familia a dlui Fridericu Wächter comite supremu alu comitatului Sibiu. Fiu-seu celu mai mare Fridericu, dr. în medicină, aplicatu la spitalulu Rochus în Budapeșta, după suferințe grele și îndelungate a repausatu în casele parintesci la Brăsovu. Înmoartarea întemplată după ritulu evanghelicu în 29 Juniu a fostu una din cele mai maretie din câte a vediatu acea cetate. Fia'i țierenă usioră! Atăta și mai multu nu se poate dice spre a consola pe parinții neconsolabili pentru o pierdere atât de mare și niciodată reparabilă.

— (Magiarisarea.) Se continuă cu furia și mai mare decât până acuma. Procesulu din Leopold de una, nouă înflăcărare a cestiunii orientale, apărarea energică a onor naționalității de alta parte, au întepat-o din nou. Nu vomu lipsi a și face preste puțin o analiză nouă la această boală în gradulu supremu periculă pentru totu căți suferă de ea. Pre cându unii începu a se vindeca de ea, alții se afla în extremulu paroxizmu.

— (Lupi și urși). Din secuime se scrie la diarele magiare, că anume în comitatulu Ciuculu (Csik) de către Moldovă vreo 12 comune au cerutu permișiunea se pōta eși la venatu de lupi și urși, cari s'au înmulțitu preste mesura, în cătu vinu până în sate și rupe multime de vite.

— (Notele vechi de 5 florini) care au esitu din cursu cu începutulu lui Iuliu, în urmarea unei dispozițiuni mai nouă, se primesc până la 31 Decembre a c. înse numai la percepțorate și la filialele băncii austro-ungurești în schimb, pentru altele de cele nouă.

— (Crudime selbatică.) Locuitoriulu secuui anume Mezei din comună Maksa în comit. Treiscaune, după ce au arsu toate vestimentele nevetei și ficei sale, care erau la câmpu, apoi venind acestea acasă, le au tăiatu cu secura pe ambele în modulu celu mai barbaru. Locuitorii au trasu clopotulu într-o dungă, dăra făr selbatică a scapatu de ei; se vede că le fusese la totu frica se atace pe acelu monstru.

Bibliografia.

— (Jurnalul filoromanu în Viena). Jurnalulu hebdomadaru „Der Osten”, înființatu de cunoscutulu publicist din Bucovina, domnulu H. Bresnitz, carele în cincisprezece ani a aparatu

cu curaj și perseverență interesele române în Viena în limbă germană, a încetatu a mai apăre, după ce dnulu H. Bresnitz a devenit proprietariu alu jurnalulu vienezu „Morgen-Post”, carele apare în toate dăile. „Morgen-Post” este celu mai vechi între jurnalele vieneze, ce apară în toate dăile, căci de la numera alu 32-lea anu alu existenței sale. Jurnalulu „Morgen-Post” va reprezenta, întocmai că și „Der Osten”, interesele române cu totă energi'a, și dreptu aceea recomandam jurnalulu „Morgen-Post” cu totă caldura atențiunii publicului romanu. „Morgen-Post” apare în toate dăile, chiaru și în duminică și serbatori, era prețulu abonamentulu pe luna este numai de 1 fl. 50 cr. Pentru scrisori și expedițiuni de bani ajunge adresa: Journal „Morgen-Post” în Viena, Kollngasse 17.

— (Nouă biblioteca română Jurnalul belletristic-literariu. Apare în Brăsovu la tipografia Alexi, edițiune elegantă la 1 și 15 ale fiecărei luni. Nr. 5. Tomulu I. Abonamentu pe unu anu fl. 7, pe unu semestru fl. 3.60. Prețulu unui numeru 30 cruceri — 75 de bani.

— Asachi, revista științifică literară. Anulu II. Nr. 2. Juniu 1. Apare odată pe luna 3 câte în 8-vu. Comitet. de redacțiune: dnii Dr. Cantimiru, C. Hogasiu, I. Negre, Gr. N. Lază, V. C. Butiureanu, P. Antonescu și I. N. Jurawski. Abonamentulu pe unu anu 10 lei. Piatra 1882. Imprimeria Județulu Neamțu.

— Școlă română, organu alu societății corpului didacticu din Prahova. Apare de două ori pe luna: la 15 și 30. Nr. 10. 15 Juniu 1882. Comitetulu de redacțiune: C. Ionescu, I. P. Eliade, Chr. Negoescu, N. C. Saruleanu, Josifu Ionescu. Ploiești 1882. Tipografia Progressulu, Băia municipală.

Cursuri de București în Lei noi (franci).

6 Iuliu st. n. 1882.

Fonduri de Statu:

Renta română 1875 5%	1.	89 1/2
Renta română amort. 5%	„	89.—
Renta română (R. conv.) 6%	„	98.—
Obligațiuni de Statu C. F. R. 6%	„	—
Imprumutulu Stern 7%	„	—
Imprumutulu Oppenheim 8%	„	— 3/4
Imprumutulu Municipal 8%	„	90 3/4
Imprumutulu orașulu București cu lose	„	30 1/4

Valori felurite:

Creditu fonciaru ruralu 7%	102 —
Creditu fonciaru ruralu 5%	90 —
Creditu fonciaru urbanu 7%	102 —
Creditu fonciaru urbanu 6%	96 —
Creditu fonciaru urbanu 5%	88 —
Obligațiunile Casei Pens.	225 —

Turnatoria de clopote și de metalu alni Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea, din nou a clopotelor sparte de tota marimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acordu harmonicu, oferind garanția pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, feru turnatu și batutu; astfelu construite, că după ce sunt usate pe o parte se pōta fi înverțite cu înlesnire în orice direcțiune, prin ceea ce se evita creparea lor.

Cu deosebire recomandă

clopotele gaurite și premiate

inventate de mine, care au unu tonu mai lungu, mai puternicu și mai adencu, că cele de sistemulu vechi; unu astfelu de clopotu în greutate de 300 puncti egală pe unulu de 400 puncti.

Recomandă mai departe scaune din feru batutu pentru clopote, solide și frumoșe, clopote pentru orologiu sau discuri pentru orolage și toate din metalu, precum și toate celelalte articole de alama și metalu apartenătoare de această categoria, cu prețurile cele mai moderate. Se construiesc clopote și pre lângă platire făcută în rate.

Clopote dela 300 puncti în jos, precum și stropitoare de mână se afla totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuă solidu și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.

Timișoara, Fabrica.

(80) 6—6

Conformu păreri identice a unui mare numeru de iluștri medici practici elvețiani, germani și austriaci, și a mai multor foi de specialitate, pilurile elvețiene preparate din erburile medicinale elvețiene prin farmacistulu R. Brandt în Schaffhausen, s'au adevăritu prin compozițiunea loră fericită, fără nici-o materie stricăcioasă pentru corp în toate casurile în care a fostu necesariu de a provoca unu scaun fără iritațiune, de a departă aglomerări de fiere și de flegma, de a curăți sângele, precum și a vivifica și a întări de nou întregu aparatulu de mistuire — că unu remediulu efîn, realu, sicuru și nedurerosu, care este demnu a fi recomandat ori-cui.

Se se cêra respicatu: piluri elvețiene dela farmacistulu R. Brandt, care se vendu numai în doze de tinichea continend 50 piluri cu 70 cri și în doze mai mici de proba 15 piluri cu 25 cri. — Ficare cutiōra cu pilule veritabile elvețiene trebeu se aiba vigneta de susu, crucea albă elvețiană pe fundu roșu și cifrenlu fabricatoriulu.

Prospecte care coprinde între altele numeroșe păreri de ale omêniloru de specialitate despre folosulu lor se dau gratis în farmaciile următoare:

Sibiu la dnulu farmacistu Augustu Teutsch; M. Osiorheiu la dnulu farmacistu Danielu Bernardy. Acestu medicamentu veritabilu se pōte afla și în fiecare farmacia bună din Austri'a.

(54) 7—12

Editoru și redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.